

1. Kde končí naše odpady?

Obyvatelé České republiky každoročně vyhazují šestkrát více odpadků, než sami váží. Většina komunálního odpadu končí na skládkách nebo se pálí. To je naprosto zbytečné a neomluvitelné plýtvání zdroji – každá nevyužitá tuna materiálu se musí znovu vykácet, vytěžit a zpracovat, což způsobí další spotřebu energie, poškodí krajinu a mnohdy ji i toxicky znečistí. Škody vznikající těžbou jsou nesrovnatelně větší než ty vzniklé v důsledku ukládání vysloužilých výrobků. Problémem je i fakt, že spotřeba energie a surovin na jednotku výroby je u nás znatelně vyšší než ve vyspělých zemích.

V České republice recyklujeme pouze 20 % odpadků, zatímco v sousedním Německu či Rakousku už překročili padesátiprocentní hranici, přičemž recyklovat lze až 80 % komunálních odpadů. Jednou z příčin tohoto stavu je delší docházka vzdálenost k „barevným kontejnerům“, kterých je na našem území přibližně 140 000.

Vstupem do EU jsme se zavázali respektovat evropské směrnice a nařízení. Z nich mj. vyplývá závazek čistit komunální odpadní vody a snížit tvorbu metanu na skládkách – podporou sběru, třídění a recyklace organických odpadů, aby se na skládky pokud možno vůbec nedostávaly.

Komunální odpad, tzn. především všechny odpady pocházející

z domácností, tvoří zhruba 15 % odpadů (necelých pět milionů tun ročně). V roce 2006 došlo kvýraznějšímu úbytku komunálního odpadu, který byl bohužel doprovázen zvýšením podílu jeho skládkování – z 69 % na 81 % (viz. graf č. 1), zároveň se zvýšila míra recyklace a v systému zpětného sběru obalů EKO-KOM bylo zapojeno již 9 988 586 občanů ČR (ovšem reálný počet třídících je asi o třetinu nižší).

Celkově, jak vidíte na grafu č. 2, pochází nejvíce odpadů ze stavebnictví a průmyslu. Významným znečišťovatelem jsou i elektrárny a teplářny, které mají spolu s dopravou na svědomí i zhoršení zdravotního stavu obyvatel, protože vypouštějí nejvíce emisí do ovzduší (zvláště kritická je situace na severní Moravě). Zemědělství produkuje asi 4 % odpadů, ale zde hraje roli i definice odpadu – dnes je za něj považován i hnůj, tráva či odtěžená zemina.

Dlouhodobě problematické je řešení sanací a rekultivací starých ekologických zátěží (přestože došlo k navýšení objemu finančních prostředků), nedaří se plnit cíle Plánu odpadového hospodářství ČR v oblasti zpětného odběru baterií a akumulátorů, recyklace autovraků a odpadních olejů. Místo postupného snižování hmotnostního podílu biologicky rozložitelných komunálních odpadů (BRKO) ukládaných na skládky: o 25 % do r. 2010, o 50 % do r. 2013 a o 65 % do r. 2020 (ve vztahu k roku 1995) dochází v posledních letech naopak k jeho zvyšování (v roce 2006 na 92,5 %). V krajích dosud neexistují komplexní systémy nakládání s odpadem.

ZÁKONY:

O odpadech
(č. 185/2001 Sb.)

O obalech
(č. 477/2001 Sb.)

ČASOPISY:

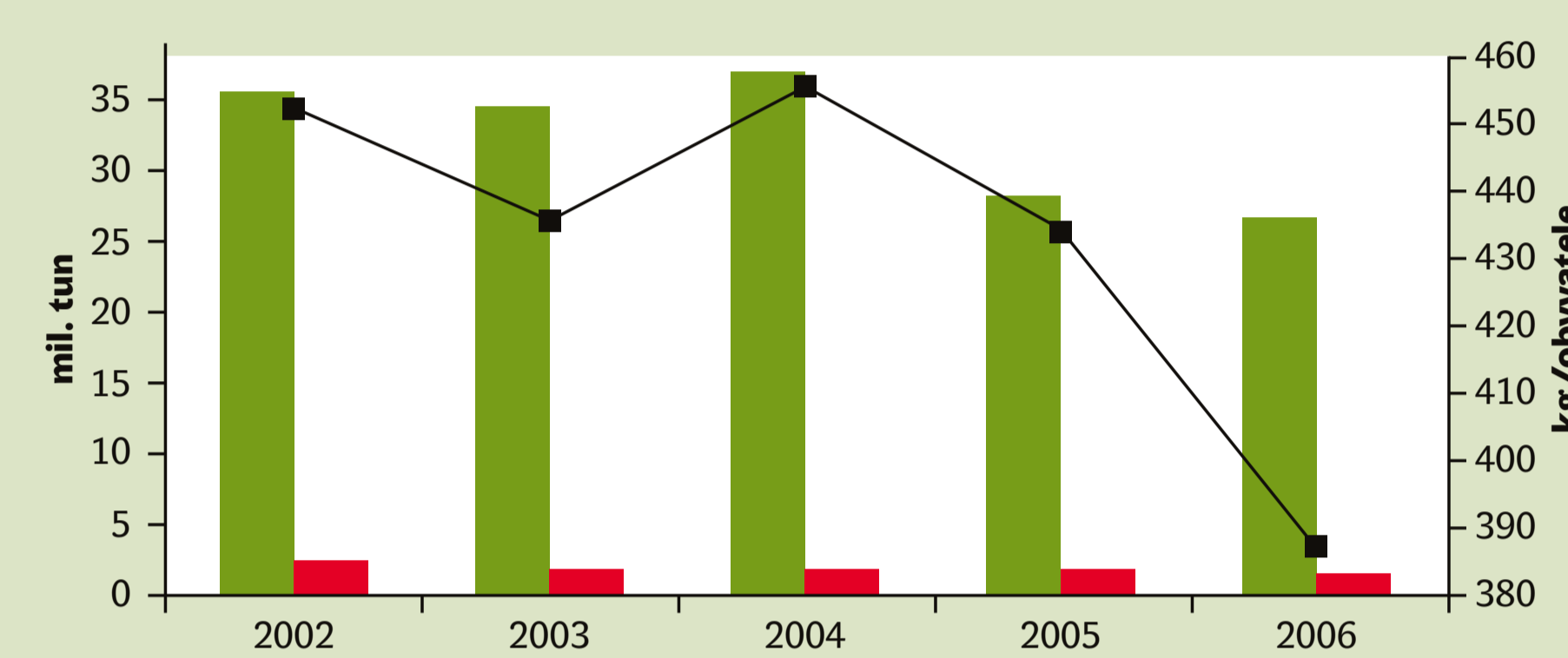
Odpady
Odpadové fórum

PUBLIKACE:

Stav životního prostředí
v Jihočeském kraji, CENIA

Kam s nimi? (včetně DVD),
Jarmila Šťastná,
Česká televize 2007

Graf 3: Produkce odpadů v České republice v letech 2002–2006

Zdroj dat: Centrum pro hospodaření s odpady Výzkumného ústavu vodohospodářského T. G. M., v. v. i.

VÍTE, ŽE ...

odpady můžeme též dělit na nebezpečné a ostatní? Pozitivní je, že se produkce odpadů v obou těchto skupinách snižuje (nebezpečného odpadu vzniklo v roce 2006 o polovinu méně než v roce 2000) a jeho podíl představuje nyní 5 %.

INTERNETOVÉ ADRESY:

<http://ceho.vuv.cz>
www.enviweb.cz
www.waste.cz
www.hnutiduha.cz/odpady
www.biom.cz
www.ekokom.cz

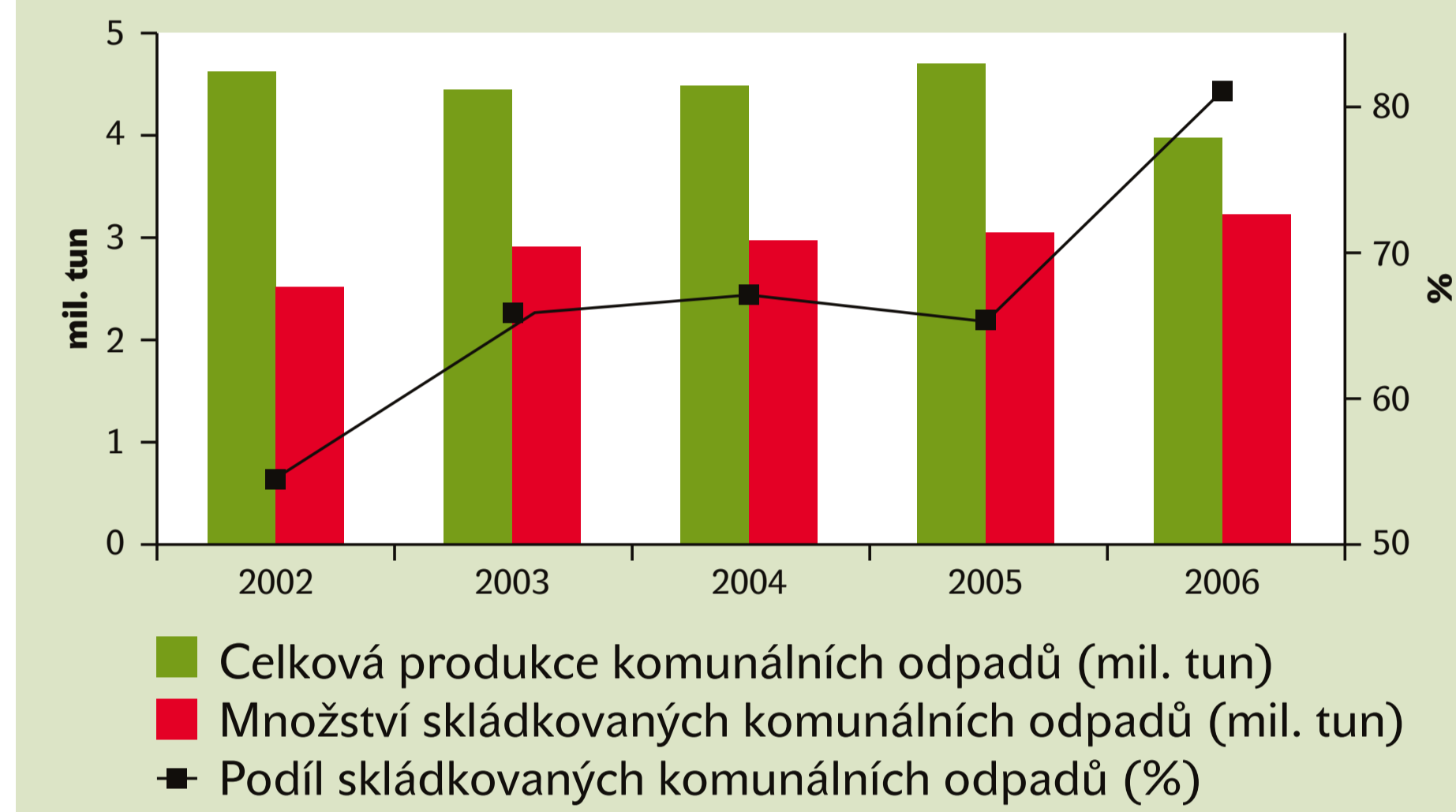
Výstava **KDE KONČÍ NAŠE ODPADY?** vznikla v lednu 2008 jako aktivita projektu „Jihočeské přírodní zdroje pro budoucnost“, který je podpořen grantem z Islandu, Lichtenštejnska a Norska v rámci Finančního mechanismu EHP a Norského finančního mechanismu prostřednictvím Nadace rozvoje občanské společnosti.

Výstavu je možno zapůjčit – kontaktujte sdružení Calla, tel.: 387 310 166, 387 311 381, mail: calla@calla.cz. Uvítáme i vaše postřehy, dotazy a komentáře k jednotlivým panelům.

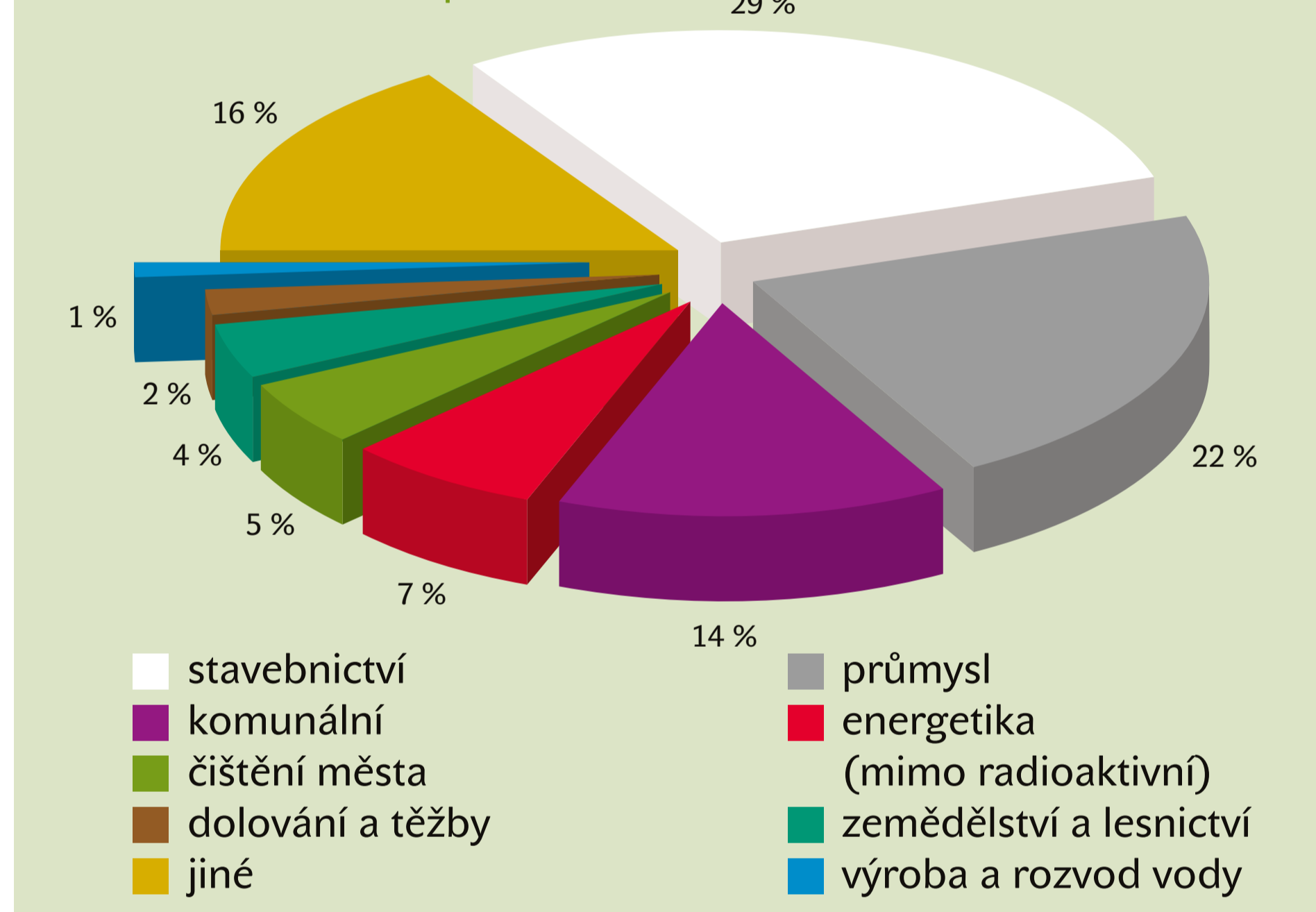
text: Petr Drahoš
grafické zpracování: Lenka Pužmanová
fotografie: archiv Calla, CZ Biom – www.biom.cz, Hnutí Duha – www.hnutiduha.cz, Chaloupky, o. p. s. – www.chaloupky.cz
OS PRO-ODPAD – www.kompostarna.com

Další informace najdete i na webu www.calla.cz/odpady

Graf 1: Vývoj podílu skládkovaných komunálních odpadů v ČR v letech 2002–2006

Graf 2: Produkce odpadů v České republice v roce 2006 dle původu

Zdroj dat: Centrum pro hospodaření s odpady Výzkumného ústavu vodohospodářského T. G. M., v. v. i.

Dlouhodobý problém: nízká míra separace BRKO.

Podíl skládkování biologicky rozložitelných komunálních odpadů (BRKO) neklesá, ale roste!